

ВІДГУК

рецензента на дисертаційну роботу Моїсеєвої Любові Володимирівни на тему: «Публічне управління захистом респіраторного здоров'я населення України», яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Відгук підготовлено на основі вивчення тексту дисертації, наукових публікацій здобувачки, в яких опубліковано результати дисертаційного дослідження, документи із підтвердженням впровадження результатів дослідження у практику діяльності інституцій публічного управління.

Ступінь актуальності обраної теми дослідження.

Обрана тема дисертаційного дослідження Моїсеєвої Л.В. є доволі затребуваною та має ряд передумов, які визначають її актуальність і необхідність застосування при реалізації Стратегії охорони громадського здоров'я, прийняття спільних рішень у публічному управлінні, зокрема: важливість забезпечення доступу до медичних послуг та покращення реабілітації зазначено у стратегічних цілях «Плану Ukraine Facility на 2024 – 2027 рр.». Захист респіраторного здоров'я українців – це не лише медична проблема, а й питання екології, законодавства та загальної культури здорового способу життя. У сучасних умовах війни та екологічних викликів ця проблема набуває особливого значення. Тому актуальність теми дисертаційного дослідження Моїсеєвої Л.В. «Публічне управління захистом респіраторного здоров'я населення України» не викликає сумніву.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечено професійним використанням авторкою методологічного конструкту, який базується на інтеграції таких

загальнонаукових та спеціальних методів, як: діалектичний; формально-логічний; формально-юридичний; порівняльно-правовий; статистичний; системний; аналітичний; моделювання; синтезу; індукції; дедукції; узагальнення; проектно-праксеологічний, що дозволило досягти поставленої мети, завдань дослідження та всебічно розглянути проблеми і окреслити шляхи розвитку публічного управління захистом респіраторного здоров'я населення України.

Обґрунтованість та достовірність положень, сформульованих у дисертації, підтверджується ґрунтовним, критичним аналізом та узагальненням значної кількості праць вітчизняних та зарубіжних вчених (налічує 298 найменувань) з проблематики публічного управління у сфері охорони здоров'я та надання якісних медичних послуг.

Достовірність отриманих наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується: публікацією розділу в колективній монографії, п'яти статей в провідних фахових виданнях України та однієї статті в іноземному виданні проіндексованому у базі даних WoS; апробацією отриманих наукових результатів на науково-практичних конференціях, круглих столах (дисертантка взяла участь у 10 заходах); впровадженням отриманих результатів в діяльності органу місцевого самоврядування – Павлоградської міської ради при розробці алгоритмів запобігання легенеvim хворобам населення промислових міст, під час реалізації заходів охорони громадського здоров'я у 2024 році (довідка про впровадження від 27.12.2024 № 15/д); Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» – у процесі підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування (удосконалення та актуалізація змісту робочих програм з освітніх компонентів спеціальностей 231 Соціальна та молодіжна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та 073 Менеджмент (ОП «Менеджмент в охороні здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти) (довідка про впровадження від 30.12.2024 № 12-34/181).

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

У дисертації вирішено актуальне дослідницьке завдання щодо обґрунтування концептуальних засад розвитку публічного управління у сфері захисту респіраторного здоров'я населення в Україні.

Найважливіші наукові результати, що характеризують новизну і розкривають логіку та зміст дисертаційного дослідження, полягають у тому, що:

– *уперше*: обґрунтовано комплекс концептуальних положень щодо розвитку публічного управління у сфері захисту респіраторного здоров'я населення в Україні, зокрема сформульовано стратегічні цілі: допомога людям з хворобами органів дихання, їхнім сім'ям та опікунам, надаючи інформацію про те, як найкраще керувати хворобою; покращення превенції, діагностики та лікування легеневих захворювань шляхом покращення якості пульмонологічної допомоги, впровадження безпечних інформаційних технологій охорони здоров'я та створення великомасштабних реєстрів пацієнтів; факторів ризику та основних механізмів лікування легеневих хвороб; співпраця зі стейкхолдерами щодо забезпечення захисту респіраторного здоров'я на рівні громад. Для реалізації кожної із зазначених цілей розроблено конкретні алгоритми, збалансованих конкретними методами, інструментами та відповідними управлінськими рішеннями;

– *удосконалено*: понятійно-категорійний апарат галузі науки публічного управління та адміністрування, зокрема конкретизований зміст таких понять, як: «публічне управління захистом респіраторного здоров'я»; «захист респіраторного здоров'я»; «пульмонологічна допомога»; «легенева реабілітація»; підходи до інтерпретації структури системи захисту респіраторного здоров'я, зокрема виокремлено її складові та запропоновано структуру інформаційної системи моніторингу респіраторного здоров'я населення, організації та якості пульмонологічної допомоги: статистичний модуль та експертний;

– *дістали подальшого розвитку*: підходи до оцінювання стану

респіраторного здоров'я населення з урахуванням зарубіжного та вітчизняного досвіду, що дало змогу запропонувати власний методичний інструментарій, який дозволяє врахувати кількісні та якісні показники динаміки респіраторних захворювань та ідентифікувати ризики, які спричиняють їх виникнення та поширення; обґрунтування шляхів удосконалення публічного управління захистом респіраторного здоров'я, зокрема розроблено проєкт Концепції розвитку пульмонологічної допомоги на регіональному рівні в Україні; підходи до впровадження зарубіжного досвіду у систему захисту респіраторного здоров'я.

Повнота викладення основних результатів дисертації в публікованих наукових працях.

Загальні результати дисертації та її основні ідеї, теоретичні положення, рекомендації та висновки викладено в 17 наукових працях, 5 з яких опубліковано у фахових наукових журналах та збірниках і 1 у науково-періодичних виданнях іншої країни, 1 – у колективній монографії, у 10 тезах доповідей на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Аналіз змісту дисертаційного дослідження Моїсєвої Л.В. дозволив дійти висновку про унікальність теми, мети, об'єкта, предмета, завдань, положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Зміст анотації стисло відтворює основні ідеї тексту дисертації та не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації.

Виклад матеріалу подається обґрунтовано, розділи дисертації логічно та послідовно викладені, пов'язані між собою, висновки і пропозиції конгруентні та синхронізовані зі змістом, метою та завданнями дисертації. Авторські положення і наукові розробки, пропозиції та рекомендації, наведені в роботі деталізовані дисертанткою. Робота написана державною мовою із

дотриманням наукового стилю та використанням у дослідженні спеціальної термінології. Таким чином, тема дослідження, його мета, предмет і об'єкт, перелік поставлених та вирішених завдань, положення наукової новизни, запропоновані авторкою загальні висновки відповідають чинним нормативним вимогам до наукових робіт такого рівня, а саме до встановлених Вимог до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31 травня 2019 року).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій авторки порушення академічної доброчесності не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

Оцінюючи в цілому позитивно подане до захисту дисертаційне дослідження, слід вказати на окремі дискусійні положення дисертації та висловити такі зауваження і пропозиції:

1. Враховуючи наявність хвороб органів дихання серед професійних захворювань, доцільно було б проаналізувати можливості публічного управління їх профілактикою. В роботі цей аспект майже не представлений.

2. Авторка зосереджується на аналізі надання пульмонологічної допомоги на регіональному рівні. Доцільно було б, на наш погляд, візуалізувати структурно-функціональну модель публічного управління захистом респіраторного здоров'я.

3. Авторка наводить результати проведеного статистичного аналізу протягом 2017 – 2022 рр. на базі пульмонологічного відділення. Доцільно було б висвітлити, чи оцінювалась якість надання медичних послуг на базі відділення та за допомогою яких заходів адміністрація намагається її підвищити.

4. Однією зі складових Стратегічної цілі 1 авторка визначає респіраторну грамотність населення, проте не наводить конкретного алгоритму її підвищення.

5. Авторка визначає серед ключових негативних впливів на стан респіраторного здоров'я тютюнопаління та наводить низку можливих заходів щодо його обмеження, з чим важко не погодитись. На наш погляд, ця теза потребує більшої деталізації.

Водночас, висловлені дискусійні питання в основному мають характер побажань, вони не знижують достовірності основних наукових здобутків, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Підсумовуючи, слід зробити висновок, що дисертація Моїсеєвої Любові Володимирівни на тему: «Публічне управління захистом респіраторного здоров'я населення України» є завершеною кваліфікаційною науковою роботою, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати.

На підставі викладеного, вважаємо, що дисертаційна робота Моїсеєвої Любові Володимирівни на тему: «Публічне управління захистом респіраторного здоров'я населення України» що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31 травня 2019 року), відповідно її авторка – Моїсеєва Любов Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28

«Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент,
професор кафедри державного
управління і місцевого самоврядування
НТУ «Дніпровська політехніка»

д.держ.упр., професор

_____ Наталія ЛИПОВСЬКА